

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 341/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Repákom, Krížna 47, Bratislava, vo veci namietaného porušenia:

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestskej časti [REDACTED] v konaniach č. 2023/04 a č. 3724/06,

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22, čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 20 C 68/2007-448 z 25. apríla 2014, uznesením č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014, uznesením č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, ako aj príkazom sp. zn. 20 C 68/2007 z 12. januára 2016,

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015, uznesením č. k. 8 Co 888/2014-

505 z 24. novembra 2015, ako aj uznesením č. k. 8 Co 889/2014-507 z 24. novembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich:

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestskej časti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „mestská časť“) v konaní č. 3724/06 (pôvodne č. 2023/04),

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22, čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 68/2007-448 z 25. apríla 2014, uznesením č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014, uznesením č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, ako aj príkazom sp. zn. 20 C 68/2007 z 12. januára 2016,

- základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015, uznesením č. k. 8 Co 888/2014-505 z 24. novembra 2015, ako aj uznesením č. k. 8 Co 889/2014-507 z 24. novembra 2015.

Sťažovatelia opísali skutkový stav takto:

„1. Dňa 24.05.2004 Mestská časť [REDAKOVANÉ] prevzala ohlásenie stavebnej úpravy - preloženie časti betónového oplotenia a vystavanie oplotenia z betónových tvárnic do výšky 200 cm na parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ], od stavebníka [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... .

2. Dňa 24.05.2004 Mestská časť [REDAKOVANÉ] listom 2023/04-Št zo dňa 24.05.2004... oznámila stavebníkom [REDAKOVANÉ]... , že proti uskutočneniu stavebných úprav nemá námietky. Stavebníci si tento list prevzali osobne ešte v ten istý deň.

3. Sťažovatelia listom zo dňa 07.06.2004... upozornili mestskú časť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na neprípustnosť jej konania a porušenie svojich práv týmto konaním. Medzičasom stavebníci zbúrali pôvodné oplotenie a postavili nové oplotenie.

4. Okresná prokuratúra Bratislava II, na základe podnetu sťažovateľov, opakovane podávala na Mestskú časť [REDAKOVANÉ] upozornenie prokurátora za účelom porušovania zákona Mestskou časťou [REDAKOVANÉ] v tomto konaní č. k. 2024/04, neskôr 3724/06... .

5. Sťažovatelia sa cestou svojho právneho zástupcu žalobou zo dňa 05.11.2005 podanou na Krajský súd v Bratislave... domáhali svojich práv, ktoré porušila Mestská časť [REDAKOVANÉ] v konaní o oplotení, ktorú doplnili dňa 10.06.2005... .

6. Krajský súd v Bratislave žalobný návrh sťažovateľov zamietol svojim rozsudkom I S 355/04-46 zo dňa 29.06.2015... .

7. Mestská časť [REDAKOVANÉ] listom č. k. 3724/06/1/Bo zo dňa 16.03.2007... prerušila konanie vo veci žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia na stavbu časti murovaného oplotenia medzi parc. č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] a súčasne odkázala sťažovateľov na súd za účelom určenia vlastníctva stavby časti oplotenia a určila im povinnosť predložiť dôkaz, že na súde bol podaný návrh na rozhodnutie v spornej veci.

8. Sťažovatelia žalobou zo dňa 16.04.2007 na OS BA II... si splnili úlohu, ktorú im uložila Mestská časť [REDAKOVANÉ].

9. Sťažovatelia opakovane podávali na OS BA II návrhy na vydanie predbežného opatrenia na ochranu ich práv, sťažnosti na prietahy v konaní a žiadosti o oslobodenie

od súdnych poplatkov, ktoré OS BA II opakovane zamietal a jeho rozhodnutia potvrdzoval KS BA..., okrem uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 7/2011 - 193 zo dňa 28.04.2011... a listu KS BA sp. zn. 2029/16 zo dňa 08.02.2016... .

10. OS BA II opakovane zaťažoval sťažovateľov súdnymi poplatkami, ktoré od nich vymáhal cestou justičnej pokladnice... .

11. Dňa 05.02.2016 boli sťažovateľom doručené:

a. Prikaz OS BA č. k. 20C/68/2007 na úhradu súdneho poplatku zo dňa 12.01.2016 vo výške 285,- €..

b. Uznesenie KS BA č. k. 8Co/887/2014 - 500 zo dňa 24.11.2015..., ktorým KS BA potvrdzuje rozsudok OS BA II č. k. 20C/68/2007-448 zo dňa 25.04.2014... a zamietla žalobný návrh a odvolanie sťažovateľov zo dňa 30.06.2014...

c. Uznesenie KS BA č. k. 8Co/889/2014-507 zo dňa 24.11.2015..., ktorým potvrdzuje napadnuté uznesenie OS BA II č. k. 20C/68/2007-486

d. Uznesenie KS BA č. k. 8Co/888/2014-505 zo dňa 24.11.2015..., ktorým potvrdzuje napadnuté uznesenie OS BA II č. k. 20C/68/2007-458... “

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozhodnutím mestskej časti č. k. 3724/06/1-Bo zo 16. marca 2007 bolo prerušené konanie vo veci žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia na stavbu časti murovaného oplotenia medzi parc. č. [REDACTED] a parc. č. [REDACTED] žiadateľom [REDACTED] a manželke [REDACTED] [v konaní pred všeobecnými súdmi odporcovia, pozn., (ďalej len „odporcovia“)] a súčasne boli sťažovatelia odkázaní na príslušný súd pre účely určenia vlastníctva oplotenia.

Okresný súd návrh sťažovateľov o určenie vlastníctva a o plnenie povinnosti (odstrániť murované oplotenie, umožniť prístup k vodomernej šachte a žumpe, zdržať sa vykonávania akýchkoľvek zmien alebo úprav na vodomernej šachte, zdržať sa znemožňovania alebo sťažovania prechodu a prejazdu sťažovateľov cez označenú parcelu) rozsudkom č. k. 20 C 68/2007-448 z 25. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok vo veci samej“) zamietol, pretože sťažovatelia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, a v časti uloženia povinností dospel okresný súd k názoru, že návrh sťažovateľov je

nedôvodný. Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015 toto rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Sťažovatelia v sťažnosti vytýkajú mestskej časti, že „svojím konaním v konaniach č. 2023/04-Št, 3724/06/1/-Bo spôsobila a spôsobuje prieťahy v konaní a má právo sťažovateľov, aby vec bola spravodlivo, v primeranej lehote prejednaná a rozhodnutá. Nerozhodnutie vo veci viac ako 12 rokov nemožno považovať za účinné konanie, ale skôr za účelové (a zatiaľ účinné) marenie tohto konania, ktorým spolu so stavebníkmi hrubým spôsobom zasiahli do práv sťažovateľov a ich detí. Porušili čl. 20, 21, 22, 46 a čl. 48 Ústavy SR.“.

Sťažovatelia, zastúpení advokátom, v odôvodnení sťažnosti citujú jednotlivé ustanovenia Občianskeho zákonníka, o ktoré oprel svoje rozhodnutie vo veci samej okresný súd (§ 80, § 120, § 121 ods. 1, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 136 ods. 1, § 139 ods. 2 a § 151 ods. 1 a 3) a prezentujú svoj vlastný výklad k nim.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 3 ústavy, ako aj čl. 14 dohovoru sťažovatelia okrem citácie označených ustanovení uviedli, že ich odporcovia „v konaniach, ktorých účastníkmi sú sťažovatelia diskriminujú... v prístupe k spravodlivosti, odmietajú im poskytnúť súdnu ochranu pred konaním v rozpore so zákonom a postihujú ich za to, že si dovolili aktívne hájiť svoje práva garantované zákonmi SR, Ústavou SR, ako aj medzinárodnými dohodami, ktoré sa SR zaviazala rešpektovať“.

Porušenie základného práva na listové tajomstvo podľa čl. 22 ústavy odôvodnili sťažovatelia skutočnosťou, že „sú výlučnými vlastníkami poštovej schránky, ktorá je súčasťou oplotenia medzi parc. č. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Túto nikdy nepredali a nikdy nebola súčasťou taxatívne vymenovaného príslušenstva k predávaným nehnuteľnostiam podľa vyššie spomínanej kúpnej zmluvy. Túto ich poštovú schránku bez ich súhlasu používajú majitelia parc.č. [REDAKOVANÉ], manipulujú s ich poštou, podpisujú za nich preberanie pošty alebo im ju jednoducho zamlčujú. Napriek týmto skutočnostiam, ktoré sťažovatelia uviedli vo vyššie spomínaných konaniach im nebola poskytnutá súdna ochrana pred takýmto

konaním a pretrváva stav právnej neistoty. Úradné zásielky nadobúdajú právoplatnosť bez vedomia sťažovateľov a im zostáva plná právna zodpovednosť a spôsobené škody.“.

K namietanému porušeniu ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu došlo podľa sťažovateľov tak, že mestská časť, ako aj označené všeobecné súdy „*od roku 2004 svojim zlým úradným postupom obmedzili sťažovateľov a ich deti na ich majetkových právach daných zriadením vecného bremena na par.č. [REDAKČIA] v ich prospech, znehodnotili im prístup k ich rodinnému domu a umožnili neoprávnené obohatenie majiteľov parc.č. [REDAKČIA] na úkor sťažovateľov... nepriznali sťažovateľom uplatňovanú majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorá im bola spôsobená a ktorú si v konaní uplatnili a zaplatili za to vyrubené súdne poplatky. Odporcovia sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberali a ani ju nespomenuli vo svojich rozhodnutiach.“.*

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. ... základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako aj základné práva sťažovateľov podľa čl. 12 ods.1,2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. čl. 13, čl. 14, čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu postupom Mestskej časti [REDAKČIA] v konaniach č. k. 2024/04 a 3724/06 porušené boli. Mestskej časti [REDAKČIA] prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov.“

2. Ústavný súd sťažovateľom priznal finančné zadostučinenie v sume 10.000,-€ každému, ako aj po 10.000,-€ pre každé z ich dvoch detí... , ktorú je povinná zaplatiť Mestská časť [REDAKČIA] a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

3. Rozhodol, že Krajský súd v Bratislave svojim uznesením KS BA č. k. 8Co/887/2014- 500 zo dňa 24.11.2015, uznesením KS BA č. k. 8Co/889/2014-507 zo dňa 24.11.2015, uznesením KS BA č. k. 8Co/888/2014-505 zo dňa 24.11.2015 porušil právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces, zaručené čl. 46 ods. 2 a 3 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj základné práva sťažovateľov podľa čl. 12 ods.1,2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22 ods.1 a 2, čl. 46 ods. 1, Ústavy

SR a podľa čl. čl. 13, čl. 14, čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu.

3. Rozhodol, že Okresný súd Bratislava II svojim príkazom č. k. 20C/68/2007 na úhradu súdneho poplatku zo dňa 12.01.2016 vo výške 285,- €, rozsudkom č. k. 20C/68/2007-448 zo dňa 25.04.2014, uznesením č. k. 20C/68/2007-486 a uznesením OS BA II č. k. 20C/68/2007-458 porušil základné práva sťažovateľov na spravodlivý súdny proces, zaručené čl. 46 ods. 2 a 3 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj práva sťažovateľov podľa čl. 12 ods.1,2 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy SR a podľa čl. čl. 13, čl. 14, čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu.

4. Rozhodol, že uznesenia Krajského súdu v Bratislave - uznesenie KS BA č. k. 8Co/887/2014 - 500 zo dňa 24.11.2015, uznesenie KS BA č. k. 8Co/889/2014-507 zo dňa 24.11.2015 a uznesenie KS BA č. k. 8Co/888/2014-505 zo dňa 24.11.2015 v právnej veci žalobcov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa zrušujú a vec vracia na ďalšie konanie.

5. Rozhodol, že príkaz Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/68/2007 na úhradu súdneho poplatku zo dňa 12.01.2016 vo výške 285,-€, rozsudok OS BA II č. k. 20C/68/2007-448 zo dňa 25.04.2014, uznesenie OS BA II č. k. 20C/68/2007-486 a uznesenie OS BA II č. k. 20C/68/2007-458 sa zrušujú a vec vracia na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľom priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,-€ každému...

6. Uložil Mestskej časti [REDAKOVANÉ], Okresnému súdu Bratislava II a Krajskému súdu v Bratislave nahradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia spoločne a nerozdielne v sume 555,98 € na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Repáka..."

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti

mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať. Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú. Podľa čl. 22 ods. 2 nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných

v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore sa nemôže vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to dohovor ustanovuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

II. 1 K postupu mestskej časti

Ústavný súd k namietanému postupu mestskej časti uvádza, že táto svojím rozhodnutím č. 3724/06/1-Bo zo 16. marca 2007 prerušila konanie vo veci žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia na stavbu časti murovaného oplotenia medzi par. č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ] žiadateľom – odporcom a súčasne odkázala v sťažovateľov na príslušný súd pre účely určenia vlastníctva oplotenia, lebo inak si bude môcť stavebný úrade urobiť úsudok o vznesenej námietke sám a rozhodnúť vo veci.

Sťažovatelia vytýkajú mestskej časti, že táto svojím postupom v konaní č. 3724/06 (pôvodne č. 2023/04) spôsobila a spôsobuje prieťahy v konaní a má právo sťažovateľov, aby vec bola spravodlivo, v primeranej lehote prejednaná a rozhodnutá. Nerozhodnutie vo veci viac ako 12 rokov nemožno podľa sťažovateľov považovať za účinné konanie, ale skôr za účelové (a zatiaľ účinné) marenie tohto konania, ktorým spolu so stavebníkmi hrubým spôsobom zasiahli do práv sťažovateľov. Nečinnosťou mestskej časti došlo podľa názoru sťažovateľov aj k porušeniu ďalších v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy, práv a článkov dohovoru, ako aj práv podľa dodatkového protokolu.

V zmysle § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy preskúmavajú v správnom súdnictve súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

V zmysle § 244 ods. 3 druhej vety OSP postupom správneho orgánu (orgánu verejnej správy) sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podľa § 250t ods. 4 OSP súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

Podľa § 250t ods. 7 OSP proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

Podľa § 250u OSP za nedodržanie lehoty uvedenej v uznesení súdu podľa § 250t môže súd na opakovaný návrh účastníka, ak je správny orgán naďalej nečinný, uložiť pokutu do 3 280 €, a to aj opakovane. Pred rozhodnutím o pokute si súd vyžiada stanovisko nadriadeného správneho orgánu.

V súlade s uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že rozhodovanie o nečinnosti orgánov verejnej správy, a teda aj o ochrane základných a iných práv, porušenie ktorých môže byť dané nečinnosťou správneho orgánu, je zverené všeobecným súdom v rámci správneho súdnictva. V danom prípade sa teda sťažovatelia, ak aj napriek existencii rozhodnutia o prerušení konania o vydaní dodatočného stavebného povolenia boli toho názoru, že mestská časť porušuje ich základného právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mohli domáhať ochrany svojich práv podaním žaloby proti nečinnosti porušovateľa v namietanom konaní podľa § 250t ods. 1 OSP.

Ústavný súd preto konštatuje, že danosť právomoci všeobecného súdu rozhodovať o nečinnosti orgánov verejnej správy vzhľadom na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o tejto časti sťažnosti.

II.2 K postupu a rozhodnutiam okresného súdu

Sťažovatelia taktiež namietajú, že k porušeniu ich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu malo dôjsť jednak rozsudkom okresného súdu vo veci samej, ako aj uzneseniami okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014 a č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, a napokon aj príkazom okresného súdu sp. zn. 20 C 68/2007 z 12. januára 2016.

II.2.1 K rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-448 z 25. apríla 2014 a k jeho uzneseniam č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014 a č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľov, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľmi uplatnených námietkach porušenia ich základných práv označenými rozhodnutiami okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho

postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Krajský súd ako súd odvolací vo veci o podanom odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu vo veci samej rozhodol uznesením č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015 a taktiež rozhodol aj o odvolaniach sťažovateľov podaných proti uzneseniam okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014, ako aj uzneseniu č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, a to uzneseniami č. k. 8 Co 888/2014-505 a č. k. 8 Co 889/2014-507 oboch z 24. novembra 2015. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolania sťažovateľov boli dôvodné, a rozhodnúť o nich, čo aj urobil. Ústavný súd preto podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľov v jej časti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu vo veci samej a proti uzneseniam okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014 a č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, pre nedostatok právomoci.

II.2.2 K príkazu okresného súdu sp. zn. 20 C 68/2007 z 12. januára 2016

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že prípisom okresného súdu z 12. januára 2016 bol sťažovateľom zaslaný príkaz na úhradu súdneho poplatku (tzv. platobný predpis) za podané odvolanie v zmysle uznesenia okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014 v sume 285 €.

Sťažovatelia v sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd vyslovil, že aj týmto príkazom okresného súdu došlo k porušeniu ich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 8 Co 888/2014-505 z 24. novembra 2015 vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014 uložil sťažovateľom podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „sadzobník“) tvoriaceho prílohu zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie v sume 285 €. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, ku ktorému pripojili žiadosť o oslobodenie

od súdneho poplatku. Tejto žiadosti (právoplatne) vyhovené nebolo a následne bolo krajským súdom potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014. Na základe uvedeného bol následne sťažovateľom zaslaný prípis okresného súdu z 12. januára 2016, ktorého prílohu tvoril aj príkaz na úhradu súdneho poplatku (tzv. platobný predpis) za podané odvolanie v sume 285 €, ktorý bol len logickým dôsledkom toho, že všeobecnými súdmi bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti sťažovateľov uhradiť súdny poplatok za podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo veci samej.

Na základe uvedeného je ústavný súd toho názoru, že do obsahu jeho právomoci nepatrí preskúmať označený príkaz, a preto sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

II.2.3 K priet'ahom v konaní okresného súdu vedeného pod sp. zn. 20 C 68/2007

Ústavný súd sa zaoberal aj namietaným porušením základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní. Okresný súd v predmetnej veci rozhodol v merite veci rozsudkom č. k. 20 C 68/2007-448 z 25. apríla 2014, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015. Sťažnosť sťažovateľov bola osobne podaná do podateľne ústavného súdu 5. apríla 2016.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05).

Z uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (5. apríla 2016) bola už právna vec sťažovateľov pred všeobecnými súdmi právoplatne skončená vrátane odvolacieho konania. To znamená, že stav právnej neistoty účastníkov konania týkajúci sa nimi uplatňovaných práv už nemohol trvať.

Vzhľadom na už uvedené dôvody ústavný súd sťažnosť sťažovateľov aj v časti namietajúcej porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K postupu a rozhodnutiam krajského súdu

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu:

- rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej,
- uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 889/2014-507 z 24. novembra 2015, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014 o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku sťažovateľom,
- uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 888/2014-505 z 24. novembra 2015, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014,

ktorým bola sťažovateľom uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie v sume 285 €.

II.3.1 K rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 887/2014-500 z 24. novembra 2015

Predmetným rozsudkom krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej, ktorý bol návrh sťažovateľov o určenie vlastníctva a o plnenie povinnosti (odstrániť murované oplotenie, umožniť prístup k vodomernej šachte a žumpe, zdržať sa vykonávania akýchkoľvek zmien alebo úprav na vodomernej šachte, zdržať sa znemožňovania alebo sťažovania prechodu a prejazdu sťažovateľov cez označenú parcelu) zamietnutý.

Sťažovatelia vytykajú všeobecným súdom konajúcim v ich veci, že dôvod zamietnutia žaloby oba súdy opierajú o posúdenie podľa § 80 písm. c) OSP a podľa § 120, § 121 ods. 1, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 136 ods. 1, § 139 ods. 2 a § 151 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Podľa sťažovateľov ide o *„účelovú aplikáciu zákona spôsobom, ktorá je v príkrom rozpore s predloženými dôkazmi a preukázanou skutočnosťou. Ani jeden súd vo svojom odôvodnení neuviedol, akým spôsobom tieto citované §§ aplikoval v tomto konaní, alebo ich aplikácia je v rozpore s jurisdikciou, významom týchto právnych noriem, ako aj v rozpore so základnými právami sťažovateľov.“*

V právomoci ústavného súdu zostalo, ako už bolo uvedené, následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľov sú zlučiteľné s označenými článkami ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Ústavný súd sa pritom zaoberal iba účinkami výkonu právomoci krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľom ako navrhovateľom v posudzovanej veci.

Ústavný súd je, ako už bolo uvedené, oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprocenčné princípy

(II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielen že neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že okresný súd zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 OSP dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci na požadovanom určení vlastníctva murovaného oplotenia nie je daný naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) OSP] a v časti o splnenie povinností odporcov súvisiacich s výkonom práva vecného bremena svedčiaceho sťažovateľom návrh nie je vecne dôvodný, keď na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 120, § 121 ods. 1, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 136 ods. 1, § 139 ods. 2, § 151n ods. 1 a § 151n ods. 3 Občianskeho zákonníka a svoje závery, pre ktoré návrhu sťažovateľov nevyhovelo, aj dostatočne v súlade s § 157 ods. 2 OSP odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán a dôsledne posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok účastníkov súvisiacich s predmetom konania, a preto je odôvodnenie jeho rozhodnutia podľa krajského súdu presvedčivé. Obsah odvolania sťažovateľov nebol spôsobilý podľa krajského súdu spochybniť správnosť záverov súdu prvého stupňa z hľadiska nimi uvádzaných tvrdení v podanom odvolaní, keď v odvolacom konaní neboli zistene také rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie vo veci samej. V odvolacom konaní tiež podľa krajského súdu nevyšlo najavo, že by konanie, ktoré predchádzalo vydaniu rozsudku vo veci samej, trpelo takou vadou, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia (§ 212 ods. 3 OSP).

Súd prvého stupňa postupoval podľa krajského súdu správne, keď sa v danej veci vo vzťahu k návrhu v časti o určení, že navrhovatelia až do 14. októbra 2004 boli bezpodielovými spoluvlastníkmi murovaného oplotenia, v súlade s § 80 písm. c) OSP v prvom rade zameril na zisťovanie existencie naliehavého právneho záujmu

na požadovanom určení a dospel k správne mu záveru, že „na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem, nakoľko predmetná stavba oplotenia už neexistuje a vzhľadom na absenciu totožnosti predmetu stavebného konania a konania v preskúmvanej veci naliehavý právny záujem nevyplýva ani z Rozhodnutia stavebného úradu Mestskej časti [REDAKOVANÉ] zo dňa 16.03.2007 vydaného vo veci žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia na stavbu časti murovaného oplotenia medzi parc. č. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ], ktorým boli navrhovatelia odkázaní na súd za účelom určenia vlastníctva stavby časti oplotenia. Správny je i jeho záver, že vecnému posúdeniu opodstatnenosti podaného návrhu v tejto časti bráni skutočnosť, že navrhovatelia; v danej veci neprípustne; žiadali ich bezpodielové spoluvlastníctvo k predmetnej stavbe (už neexistujúceho) plota určiť do minulosti.“.

Ďalej krajský súd vo svojom rozhodnutí poukázal na to, že § 120 ods. 1 OSP ukladá účastníkom sporového konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Splnenie dôkaznej povinnosti ešte neznamená unesenie dôkazného bremena; účastník môže splniť dôkaznú povinnosť, avšak ak ju splní len tak, že to nevedie k preukázaniu jeho tvrdení, resp. splní ju bez náležitej procesnej pozornosti, dôkazné bremeno neunesie.

Dôkazným bremenom treba podľa názoru krajského súdu rozumieť „procesnú zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní nebolo preukázané jeho tvrdenie, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, pre nečinnosť účastníka konania (v dôsledku nesplnenia povinnosti uloženej mu § 120 ods. 1 O.s.p.) alebo vôbec (objektívne vzaté) nemohla byť preukázaná. Dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je nepriaznivý výsledok sporu, ktorý postihuje toho účastníka, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno a ktorý sa dostal do dôkaznej núdze (neponúkol alebo nevedel ponúknuť súdu také dôkazné prostriedky, ktorými by sa preukázali pre výsledok sporu rozhodujúce skutočnosti). Záver o tom, že účastník neunesol dôkazné bremeno, možno urobiť len vtedy, ak hodnotenie dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia účastníka, ale ani o tom, že by boli nepravdivé.

Rozsah dôkazného bremena, teda okruh skutočností, ktoré konkrétne musí účastník konania preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, ktorá sa má na sporný vzťah aplikovať, a z ktorej potom vyplýva, kto je nositeľom dôkazného bremena, teda kto z účastníkov konania je povinný stanovený okruh skutočností preukázať, a ktorého potom pri nesplnení tejto povinnosti postihuje nepriaznivý následok v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností spočíva na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.“.

V preskúmvanej veci bol podľa krajského súdu správny skutkový záver súdu prvého stupňa o tom, že „nebolo na základe výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že odporcovia bránia navrhovateľom vo výkone ich práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zaťažujúceho pozemok odporcov parc. č. [REDAKOVANÉ] v k.ú. [REDAKOVANÉ], ani to, že im bránia v prístupe k vodomernej šachte a žumpe na parc. č. [REDAKOVANÉ], k.ú. [REDAKOVANÉ], prípadne, že by vykonávali na nich akékoľvek zmeny alebo úpravy. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonaným dôkazom, keďže výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa zodpovedá postupu vyplývajúcejmu z § 132 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd prvého stupňa vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov ako aj z prednesov účastníkov či z obsahu spisu vyplynuli, či inak vyšli v priebehu konania najavo a svoje skutkové závery založil aj na správnom hodnotení dôkazov a ostatných v konaní nadobudnutých poznatkov, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, vierohodnosti, v ktorom postupe nebol zistený žiaden logický rozpor.“.

K nevy počutiu svedkov navrhnutých sťažovateľmi postupoval okresný súd podľa názoru krajského súdu správne, pričom odvolací súd sa stotožnil s jeho záverom, že „ich výpovede neboli pre rozhodnutie súdu o podanom návrhu potrebné, nakoľko skutočnosti, na objasnenie ktorých mali byť títo svedkovia vypočutí, nemohli mať žiaden význam pre rozhodnutie súdu, a nemohli teda pre navrhovateľov privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej“.

Súd prvého stupňa zároveň podľa názoru krajského súdu správne poukázal na skutočnosť, že ak sa aj odporcovia v minulosti správali spôsobom, ktorý by sťažovateľov podľa ich názoru obmedzoval vo výkone ich práv z vecného bremena, prípadne vo výkone ich práv k vodomernej šachte a žumpe, *„pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 154 ods. 1 O.s.p.), a v súčasnosti sa odporcovia žiadneho takéhoto správania; bez ohľadu na skutočnosť, či ich správanie v minulosti možno považovať za neoprávnené; nedopúšťajú a nemajú ho ani v úmysle. Správne preto prvostupňový súd dospel k záveru, že na uloženie povinnosti, ktorej splnenia sa navrhovatelia v preskúmvanej veci domáhajú, nie sú splnené podmienky“*.

Odvolací súd sa taktiež stotožnil i so záverom súdu prvého stupňa, že za porušovanie práv sťažovateľov z vecného bremena nemožno považovať ani znemožnenie prejazdu žeriavu odporcami cez pozemok v decembri 2013, pretože *„účelom tohto prejazdu malo byť odstránenie stĺpa na susednom pozemku, ktorý nepatrí žiadnemu z účastníkov, teda z pozemku, ktorého vlastníci nie sú oprávnení z daného vecného bremena a nebola preukázaná ani hrozba bezprostredného nebezpečenstva škody na majetku navrhovateľov, ktorá by vyžadovala okamžité odstránenie stĺpu v danom čase žeriavom cez pozemok odporcov podľa predstáv navrhovateľov“*.

Pokiaľ išlo o námietku sťažovateľov v odvolaní, že prvostupňový súd im odňal možnosť konať pred súdom, keď ich napriek absencii zastúpenia advokátom v závere konania nepoučil podľa § 5 ods. 1 OSP o tom, že nie je možné domáhať sa určenia vlastníctva do minulosti, krajský súd ju považoval za nedôvodnú a účelovú, keď *„poučenie o tom, akým spôsobom sa má navrhovateľ domáhať svojich práv, resp. poučenie o tom, ako má formulovať správne návrh na určenie vlastníckeho práva, nepochybne nespadá do poučovacej povinnosti súdu vo vzťahu k účastníkovi nezastúpenému advokátom, vyplývajúcej z ustanovenia § 5 O.s.p.“*.

Celkom nesprávna bola podľa názoru krajského súdu argumentácia sťažovateľov, podľa ktorej *„vlastníctvo k nehnuteľnosti nezaniká spolu s jej zánikom a konanie odporcov je potrebné považovať za neplatné v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka“*, keď táto nemá podľa krajského súdu oporu v ústave ani v ustanoveniach Občianskeho zákonníka

upravujúcich vlastníctvo, ktorými je ústavný základ vlastníctva bližšie konkretizovaný na úrovni právnej sily zákona, pričom *„neplatnosť“ konania odporcov; spočívajúceho v odstránení stavby pôvodného oplotenia; podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, je tu z povahy veci vylúčená, keď ide o faktický úkon, avšak nie o právny úkon, ktorý by mohol byť podľa citovaného ustanovenia absolútne neplatným*».

Odvolačí súd sa nestotožnil ani s námietkami sťažovateľov, ktorí v odvolaní poukazovali na to, že z vykonaných dôkazov vyplýva, že odporcovia im bránia vo výkone ich oprávnenia vyplývajúceho z vecného bremena, keď *„odvolačí súd skutkové závery prvostupňového súdu, ustálené na základe riadne; v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci samej vykonaného; a správne vyhodnoteného dokazovania, podľa ktorých odporcovia sa takéhoto správania nedopúšťajú; považuje za správne, a stotožňuje sa s nimi“*.

Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľov, že rozsudok okresného súdu vo veci samej je nepreskúmateľný, rozhodnutie a postup okresného súdu v konaní sú príliš formalistické a v konaní bolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie, krajský súd uviedol, že *„táto je rovnako nedôvodná, keď nemá oporu v obsahu spisu v preskúmvanej veci, v ktorej odvolačí súd nezistil žiadne procesné pochybenia, ktoré by mohli mať za následok porušenie procesných práv účastníkov konania, resp. navrhovateľov 1/ a 2/, pričom neopodstatnená je i námietka smerujúca k formalistickému postupu prvostupňového súdu, keď žiadny formalizmus pri procesnom postupe súdu prvého stupňa, pri výklade ani aplikácii hmotnoprávných noriem, podľa ktorých vec posúdil po právnej stránke, odvolačí súd v preskúmvanej veci nezistil“*.

Súdu prvého stupňa teda nebolo možné podľa krajského súdu vytknúť žiadne procesné pochybenie, pochybenie pri ustálení skutkového stavu veci ani pochybenie pri právnom posúdení dôvodnosti podaného návrhu, pričom ani v odvolaní sťažovatelia neuviedli žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné právne posúdenie týchto otázok odvolacím súdom. Krajský súd preto rozsudok okresného súdu v merite veci plne sa stotožňujúc s jeho skutkovými i právnymi závermi potvrdil.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 887/2014-200 z 24. novembra 2015 dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, keď sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového súdu. Podľa záverov krajského súdu sťažovatelia nepreukázali existenciu naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe.

Výklad a aplikácia pojmu naliehavý právny záujem prislúcha v zásade všeobecným súdom. Posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c) OSP krajským súdom by sa v okolnostiach danej veci mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (*mutatis mutandis* I. ÚS 17/01). Krajský súd (v spojení s okresným súdom) odôvodnil neexistenciu naliehavého právneho záujmu tým, že predmetná stavba oplotenia už neexistuje a sťažovatelia žiadali určiť ich bezpodielové spoluvlastníctvo k predmetnej stavbe (plotu) do minulosti. Vzhľadom na chýbajúcu totožnosť predmetu stavebného konania a konania v preskúmvanej veci právny záujem nevyplýval podľa krajského súdu ani z rozhodnutia mestskej časti vydaného vo veci žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia na stavbu murovaného oplotenia. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľov krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje a na jeho meritórne preskúmanie preto ústavný súd nie je oprávnený. Záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu na strane sťažovateľov v danej veci nemá preto ústavný súd dôvod spochybňovať.

Taktiež vo vzťahu k časti návrhu sťažovateľov o plnenie povinnosti zo strany odporcov (odstrániť murované oplotenie, umožniť prístup k vodomernej šachte a žumpe,

zdržať sa vykonávania akýchkoľvek zmien alebo úprav na vodomernej šachte, zdržať sa znemožňovania alebo sťažovania prechodu a prejazdu sťažovateľov cez označenú parcelu) bol krajský súd (v spojení s právnym názorom okresného súdu) na základe výsledkov okresným súdom vykonaného dokazovania toho názoru, že nie sú splnené podmienky na uloženie uvedených povinností.

Zo záverov citovaného odôvodnenia nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by závery najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľkou označenými článkami ústavy a dohovoru.

Predpokladom úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP, teda určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je okrem vecnej legitímácie účastníkov aj to, že na určenie je naliehavý právny záujem. Právny záujem navrhovateľa musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre navrhovateľa to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie preto k zamietnutiu určovacieho návrhu. Naliehavý právny záujem súd preto skúma v každom štádiu konania, a to z úradnej povinnosti. Bez doloženej existencie takéhoto záujmu musí súd návrh podľa § 80 písm. c) OSP zamietnuť. Ide o samostatný a prvoradý dôvod na zamietnutie návrhu; preto súd po zaujatí záveru, že určovací návrh podľa § 80 písm. c) OSP nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení procesne prípustným nástrojom na ochranu práva, zamietne takýto návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

Určovacie žaloby podľa § 80 písm. c) OSP majú v zásade preventívnu funkciu a smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Právo (právny vzťah),

existenciu alebo neexistenciu ktorého určovací výrok vyslovuje, je týmto výrokom vždy určované len vo vzťahu k prítomnosti. Ako správne okresný súd v rozsudku vo veci samej uviedol, s poukazom aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 2 Cdo 32/98, sp. zn. 2 Cdo 131/2006, sp. zn. 5 Cdo 224/2008) rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú.

Právo sťažovateľov na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1999, Recueil III/1997). Ústavný súd zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva však neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne (*Van de Hurk v. Holandsko* z 19. 4. 1994, A, č. 288, § 61, správa Komisie vo veci *Fouquet v. Francúzsko*, Recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom, akým to požadujú sťažovatelia, a tak preberať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti podľa § 1 OSP, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva z doterajšej judikatúry ústavného súdu. K tomu treba dodať, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť fyzickú osobu alebo právnickú osobu pred skutkovými a právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ich pred takými zásahmi do ich práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. napr. I. ÚS 230/04).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu vôbec nemohlo

dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú je preto možné považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02).

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľmi označenými základnými právami podľa ústavy a právami podľa dohovoru a dodatkového protokolu, sťažnosť v časti smerujúcej proti označenému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3.2 K uzneseniu krajského súdu č. k. 8 Co 889/2014-507 z 24. novembra 2015

Uznesením č. k. 8 Co 889/2014-507 z 24. novembra 2015 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014 o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku sťažovateľom.

Rozhodovanie o tom, či sú splnené zákonom (Občianskym súdnym poriadkom) ustanovené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov s ohľadom na princíp nezávislosti súdnictva (súdov) vyplývajúci z čl. 141 ods. 1 ústavy. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa oslobodenia právnických osôb od súdnych poplatkov vychádzať. Ústavnému súdu taktiež neprislúcha prehodnocovať právne závery všeobecných súdov, ku ktorým pri rozhodovaní o nárokoch účastníkov konania dospeli.

Z § 138 ods. 1 OSP vyplýva, že pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada na celkové majetkové pomery žiadateľa, na výšku súdneho poplatku

i na povahu uplatňovaného nároku. Pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov je tiež rozhodujúce, či účastník svojvoľne alebo zrejme bezúspešne uplatňuje alebo bráni svoje práva.

Samotná skutočnosť, že účastník konania svoje súčasné pomery subjektívne vníma ako pomery nepriaznivé, ešte nepredstavuje dôvod, pre ktorý by už boli splnené podmienky v zmysle § 138 ods. 1 OSP. Súd v takomto prípade musí skúmať celkové pomery účastníka, prihliadať na charakter sporu a výšku poplatku, ktorý má byť zaplatený, a to s ohľadom na posúdenie, či splnenie poplatkovej povinnosti je v reálnych možnostiach účastníka alebo nie.

Krajský súd ako odvolací súd skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým tento nevyhovel žiadosti sťažovateľov o oslobodenie od súdnych poplatkov a stotožnil sa so závermi okresného súdu, ktorý pri vyhodnotení osobných, príjmových a majetkových pomerov sťažovateľov vo vzťahu k uloženej povinnosti uhradiť súdny poplatok v sume 285 € prihliadol na skutočnosť, že už len z príjmov z nehnuteľného majetku, ktorý sťažovatelia vlastní, ako aj zistených zostatkov na účte v peňažnom ústave postačujú na úhradu súdneho poplatku, a dospel k záveru, že zistené majetkové pomery sťažovateľov neodôvodňujú ich oslobodenie od súdnych poplatkov.

Konanie podľa § 138 ods. 1 OSP sa začína na návrh účastníka, ktorý musí preukázať, že jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a že v jeho prípade nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Navrhovateľ v konaní podľa § 138 ods. 1 OSP je povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 79 ods. 1 a § 120 ods. 1 OSP) a je povinný k žiadosti pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva (§ 79 ods. 2 OSP). Tento účastník je zodpovedný za výsledok konania, ktorý je závislý od skutkových zistení a ním navrhnutých a súdom vykonaných dôkazov. Ak dostatočne nepreukáže svoje tvrdenia o tom, že splňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov (neunesie dôkazné bremeno), súd jeho žiadosť zamietne (resp. tejto žiadosti nevyhovie).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd a krajský súd prerokovali žiadosť sťažovateľov o oslobodenie od súdnych poplatkov a poskytli im možnosť preukázať, či ich pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Na základe zistených skutočností dospeli k záveru, že sťažovatelia nepreukázali, že by ich osobné, príjmové a majetkové pomery odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov a že by im neumožňovali zaplatiť súdny poplatok v sume 285 €.

Pokiaľ sťažovatelia v odvolaní poukazovali na skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14 C 121/2011 sa domáhajú náhrady škody, pričom súd zatiaľ o ich návrhu právoplatne nerozhodol a boli porušené ich základné práva, čo je nevyhnutné zohľadniť i pre účely priznania oslobodenia od súdneho poplatku, odvolací súd sa s ich argumentáciou nestotožnil, keď uviedol, že *„oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ust. § 138 ods. 1 O.s.p. možno priznať výlučne z dôvodov výslovne uvedených v citovanom ustanovení (pomery žiadateľa), medzi ktoré však navrhovateľmi tvrdené skutočnosti nepatria. V tomto smere prvostupňový súd postupoval správne, keď pre účely posúdenia naplnenia predpokladov pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vychádzal len zo skutočností uvádzaných navrhovateľmi vo vyplnených Tlačivách pre dokladovanie pomerov účastníka, ktorý žiada priznať oslobodenie od súdnych poplatkov a svojim postupom preto v žiadnom smere do základných práv navrhovateľov nezasiahol.“*

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postup krajského súdu ako odvolacieho súdu v spojení s postupom okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľov o oslobodenie od súdnych poplatkov nie je svojvoľný, teda arbitrárny, a krajský súd ako odvolací súd v spojení s okresným súdom svoje závery primerane odôvodnili. Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozhodnutím krajského súdu.

Z toho dôvodu postup krajského súdu, ktorý prihliadol na celkové osobné, príjmové a majetkové pomery sťažovateľov pri posudzovaní ich žiadosti, nemožno hodnotiť ako arbitrárny, a tak v rozpore s ich základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znaky svojvôle, prípadne zjavnej neodôvodnenosti nevykazuje postup krajského súdu, ktorý potvrdil záver okresného súdu, že sťažovatelia dostatočne nepreukázali dôvodnosť priznania oslobodenia.

II.3.3 K uzneseniu krajského súdu č. k. 8 Co 888/2014-505 z 24. novembra 2015

Uznesením č. k. 8 Co 888/2014-505 z 24. novembra 2015 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 20 C 68/2007-458 z 22. júla 2014, ktorým bola sťažovateľom uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 285 € podľa položky 1 sadzobníka.

Krajský súd v ňom najprv odcitoval príslušné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (§ 1 ods. 1, § 2 ods. 1, ako aj poznámky k položke 1 sadzobníka) a ďalej uviedol, že z citovaných ustanovení vyplýva, že súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku, pričom poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu; v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie. Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ alebo dovolateľ. Je však potrebné zdôrazniť, že ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým len konanie v jednom stupni.

Konanie o určenie vlastníckeho práva ani konanie o splnenie povinnosti vyplývajúcej z vecného bremena nie sú podľa krajského súdu konaniami, ktoré by boli vecne oslobodené od súdnych poplatkov, a navrhovateľ v takomto konaní nie je od súdnych poplatkov oslobodený ani podľa § 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch. Zároveň však považoval krajský súd za potrebné poukázať na skutočnosť, že v preskúmvanej veci súd prvého stupňa uznesením č. k. 20 C 68/2007-486 z 5. novembra 2014, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 889/2014 z 24. novembra 2015 ako vecne správne potvrdil, sťažovateľom nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Na základe uvedeného preto krajský súd dospel k záveru, že keďže v danej veci sa na konanie a ani na sťažovateľov nevzťahuje oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 1, 2 a 3 zákona o súdnych poplatkoch a v danej veci im nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov ani podľa § 138 OSP, vznikla im za podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo veci samej poplatková povinnosť, ktorú im súd prvého stupňa uložil splniť.

Krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvého stupňa uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej, podľa položky 1 sadzobníka v sume 285 €, ktorá neprevyšuje výšku súdneho poplatku vyplývajúcu v danej veci zo sadzobníka, rozhodol vecne správne, a preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postup krajského súdu ako odvolacieho súdu v spojení s postupom okresného súdu pri uložení povinnosti zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za podané odvolanie nie je svojvoľný, teda arbitrárny, je v súlade s procesnoprávnymi predpismi (príslušné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch) a krajský súd ako odvolací súd v spojení s okresným súdom svoje závery primerane odôvodnili. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by čo i len naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu označenými rozhodnutiami krajského súdu.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že v označených konaniach bola zo strany krajského súdu sťažovateľom poskytnutá súdna ochrana ústavne konformným spôsobom, preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ich sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd navyše poukazuje aj na právny názor vyslovený vo svojej doterajšej judikatúre (I. ÚS 24/00, III. ÚS 101/02, I. ÚS 143/09, III. ÚS 264/2010), podľa ktorého povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemožno v princípe podriaďiť pod „spory o občianskych právach a záväzkoch“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako sú tieto spory interpretované Európskym súdom pre ľudské práva, preto priame uplatnenie záruk práva na spravodlivý proces, ktoré tento článok ustanovuje, tu neprichádza do úvahy.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na listové tajomstvo podľa čl. 22, základnému právu vlastníť majetok podľa 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 4 ústavy o obmedzení vlastníckeho práva ústavný súd konštatuje, že keďže predtým nedospel k záveru o arbitrárnosti označených rozhodnutí krajského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno tieto rozhodnutia kvalifikovať ako arbitrárne ani v súvislosti s namietaným porušením týchto označeného základného práva a článku ústavy, ako aj práva podľa dohovoru (obdobne IV. ÚS 368/2010, I. ÚS 446/2014).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie aj čl. 12 ods. 1, 2 a 4 ústavy, ako aj čl. 13, čl. 14 a čl. 17 dohovoru, neuviedli žiadne dôvody viažuce sa na uvedené články. Keďže sťažnosť sťažovateľov, kvalifikovane zastúpených právnym zástupcom, nie je v tejto časti riadne odôvodnená (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), preto ich sťažnosť v tejto časti ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako celku, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľov (primerané finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016